A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2019. október 16.*

„Előzetes döntéshozatal – Közös agrárpolitika – Méhészeti ágazat – 1308/2013/EU rendelet – (EU) 2015/1366 felhatalmazáson alapuló rendelet – Támogatás iránti kérelem – Feltételek – A méhcsaládok minimális száma – Visszaható hatályú megállapítás – A jogbiztonság elve – A bizalomvédelem elve”

A C-490/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) a Bírósághoz 2018. július 26-án érkezett, 2018. július 17-i határozatával terjesztett elő az

SD

és

az **Agrárminiszter**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: D. Šváby, tanácselnökként eljárva, K. Jürimäe és N. Piçarra (előadó) bírák,

főtanácsnok: P. Pikamäe,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a magyar kormány képviseletében Fehér M. Z. és Pokoraczki A., meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében G. Kanellopoulos, A. Vasilopoulou és E.-E. Krompa, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében Havas L. és B. Hofstötter, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: magyar.

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a méhészeti ágazatban nyújtott támogatások tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2015. május 11-i (EU) 2015/1366 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL 2015. L 211., 3. o.; a továbbiakban: 2015/1366 rendelet) 2. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az SD és az Agrárminiszter (Magyarország) között az utóbbi által hozott, a méhek vándoroltatásához szükséges új eszközök beszerzéséhez nyújtható támogatás iránti kérelmet elutasító határozat tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1308/2013/EU rendelet

3 A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 671. o.; helyesbítések: HL 2014. L 189., 261. o.; HL 2014. L 232., 25. o.; HL 2016. L 130., 9. o.; HL 2017. L 262., 16. o.) „Nemzeti programok és finanszírozás” című 55. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A méhészeti termékek termelésére és forgalmazására vonatkozó általános feltételek javítása céljából a tagállamok hároméves időszakra szóló nemzeti programokat dolgozhatnak ki a méhészeti ágazatra vonatkozóan (a továbbiakban: méhészeti programok). […]”

4 E rendelet 56. cikke (1) bekezdésének b) pontja alapján a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy e rendelet 227. cikkének megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el „az uniós pénzügyi hozzájárulás tagállamok közötti, többek között az Unióban található méhkaptárok száma alapján történő elosztásának alapj[ára]” vonatkozóan.

5 Az említett rendelet 57. cikke első bekezdésének c) pontja értelmében a Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján elfogadhatja a szükséges intézkedéseket „a tagállamok által benyújtott méhészeti programok jóváhagyása [vonatkozásában], ideértve az uniós pénzügyi hozzájárulásnak az egyes részt vevő tagállamok közötti elosztását és a tagállamok általi finanszírozás maximális mérték[ét]”.

A 2015/1366 rendelet

6 A 2015/1366 rendelet (2)–(4) és (11) preambulumbekezdésének a szövege a következő:

„(2) Az 1308/2013/EU rendelet 55. cikke szerint a tagállamok hároméves időszakot lefedő nemzeti programokat hozhatnak létre méhészeti ágazatuk számára […]. A részt vevő tagállamoknak nyújtott uniós pénzügyi hozzájárulás elosztásának alapjait ezért rögzíteni kell.

(3) Az egyes részt vevő tagállamokban a méhkaptárak száma jelzi az adott tagállam méhészeti ágazatának méretét. Az egyes részt vevő tagállamok részesedése az Unión belüli méhkaptárak teljes számában egyszerű alapot nyújt a méhészeti programokhoz történő uniós hozzájárulás elosztásához.

(4) Az uniós források észszerű elosztásának biztosítása céljából a részt vevő tagállamoknak megbízható módszerrel kell rendelkezniük a területükön található méhkaptárak számának meghatározására.

[…]

(11) Átmeneti rendelkezéseket kell biztosítani az uniós hozzájárulás elosztásáról a 2017–2019. évi méhészeti programok között. A 2014–2016. évi programokkal való folyamatosság biztosítása érdekében, valamint hogy a tagállamoknak elegendő idő álljon rendelkezésre egy megbízható módszer kidolgozására a telelésre felkészült méhkaptárak számának szeptember 1. és december 31. között történő meghatározásához, az uniós forrásokat a 2017–2019. évi méhészeti programok között a tagállamok által 2013-ban a 2014–2016. évi programjaikkal kapcsolatban bejelentett méhkaptárak száma alapján kell elosztani.”

7 A 2015/1366 rendelet „Méhkaptárak” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában a »méhkaptár« méz vagy más méhészeti termékek előállítására, illetve mézelő méhek szaporítására használt, egy méhcsaládot tartalmazó egységet jelent, beleértve a méhek túléléséhez szükséges minden elemet.”

8 Az említett rendeletnek „A méhkaptárak számának meghatározására használt módszer” című 2. cikke a következőket fejti ki:

„Az 1308/2013/EU rendelet 55. cikkében említett, a méhészeti ágazatra vonatkozó nemzeti programokat (»méhészeti programok«) benyújtó tagállamoknak rendelkezniük kell egy megbízható módszerrel a területükön található telelésre felkészült méhkaptárak számának meghatározására minden év szeptember 1. és december 31. között.”

A magyar jog

9 A Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2016–2019 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 4/2017. (I. 23.) FM rendelet (a *Magyar Közlöny* 2017. évi 8. száma) 4. §-a a következőképpen rendelkezik:

„[…]

(10) A 2. § (2) bekezdés a) pont ae) alpontja, b) pont ba) és bb) alpontja, c) pont cb) alpontja szerinti intézkedések, továbbá a c) pont ca) alpontja szerinti intézkedésnél a rádiófrekvenciás azonosító beszerzésének támogatása esetében, illetve e) pontja szerinti intézkedésnél a méhállomány mind állategészségügyi, mind genetikai szempontból megfelelő tenyészanyaggal történő pótlása támogatása esetében a támogatási jogosultság alapja

a) az adott végrehajtási időszakra vonatkozó őszi méhegészségügyi vizsgálat során megállapított,

b) a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendeletben [a továbbiakban: 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet] foglaltak szerint megtett és az I. végrehajtási időszakban az e rendelet hatálybalépését követő harminc napon belül, a II. végrehajtási időszakban 2017. november 15-éig, a III.

végrehajtási időszakban 2018. november 15-éig az illetékes megyei kormányhivatalhoz beérkezett bejelentések alapján a 119/2007. (X. 18.) FVM rendeletben foglalt Tenyészet Információs Rendszer (a továbbiakban: TIR) szerint nyilvántartásba vett, és

c) a kifizetési kérelem benyújtása napján is a kérelmező tulajdonában lévő méhcsaládok száma.”

10 A 4/2017. FM rendelet 22. §-a értelmében:

„[…]

(3) A támogatás igénylésére érvényes OMME [Országos Magyar Méhészeti Egyesület] tagsági viszonnyal rendelkező termelő – a 4. § (10) bekezdésében meghatározott méhcsaládállomány alapján – jogosult.

[…]

(5) A (4) bekezdés a), b) és e) pontja szerinti eszközre vonatkozó támogatást legalább hatvan méhcsaláddal, a (4) bekezdés h) pontja szerinti eszközre vonatkozó támogatást legalább harminc méhcsaláddal, a (4) bekezdés c), d), f) és g) pontja szerinti eszközre vonatkozó támogatást legalább száz méhcsaláddal rendelkező kérelmező igényelhet”.

11 A 2014–2016. évi magyar méhészeti program a vándorméhészetre vonatkozó, a méhészeti ágazatban a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján a 2013–2016 közötti végrehajtási időszakokban a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének szabályairól szóló 118/2013. (XII. 16.) VM rendelettel előírt támogatásokat tartalmazott. Az ilyen támogatások nyújtása attól a feltételtől függött, hogy a méhész a TIR-ben nyilvántartásba vett legalább harminc méhcsaláddal rendelkezzen. Ez a program 2016. augusztus 31-én zárult le.

12 A 2017–2019. évi időszakot illetően a 2017. január 24-én hatályba lépett 4/2017. FM rendelet e támogatások nyújtását attól a feltételtől tette függővé, hogy a méhész a TIR-ben nyilvántartásba vett legalább hatvan méhcsaláddal rendelkezzen. Mivel e rendelet hatálybalépésekor a TIR-ben szereplő méhcsaládok száma megegyezett a 2016-os éves felmérés során közölttel, lehetővé tették, hogy a méhészek visszamenőlegesen módosíthassák ezeket az adatokat az említett rendelet hatálybalépését követő 30 napos időtartam alatt.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13 SD 2017. március 13-án a méhek vándoroltatásához szükséges új eszközök beszerzéséhez nyújtható támogatás iránti kérelmet nyújtott be a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: államkincstár) Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Támogatásokért felelős elnökhelyetteséhez. Ennek során kijelentette, hogy 62 méhcsaláddal rendelkezik.

14 2017. május 5-i határozatával az államkincstár elutasította az érintett támogatás iránti említett kérelmet azzal az indokkal, hogy SD nem tett eleget a TIR-ben nyilvántartásba vett méhcsaládok minimális számára vonatkozó előírásnak. A TIR-ben ugyanis csupán 36 méhcsaládot vettek nyilvántartásba SD esetében, miközben a 2017. január 24-én hatályba lépett 4/2017. FM rendelet alapján e támogatás nyújtását attól a feltételtől tették függővé, hogy a TIR-ben legalább 60 méhcsalád kerüljön feltüntetésre.

15 SD fellebbezést terjesztett elő az agrárminiszter előtt, amely 2017. augusztus 21-i határozatával helybenhagyta az államkincstárnak az említett kérelmet elutasító határozatát.

16 SD az agrárminiszter e határozatával szemben keresetet indított a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország) előtt.

17 Ez a bíróság kételyeket táplál azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy „összeegyeztethető-e az uniós joggal a 4/2017[…] rendelet azon rendelkezése, amely – elegendő felkészülési idő biztosítása nélkül – megduplázza a támogatás alapjául szolgáló kötelező méhcsaládok számát”.

18 E körülmények között határozott úgy a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Magyarország), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A[…] [2015/1366] rendelet[…] 2. cikke szerinti megbízható módszert, amely a méhkaptárak [számának] meghatározására szolgál minden év szeptember 01. és december 31. között, úgy kell-e értelmezni, hogy a méhcsaládok számát a támogatást kérőnek kell bejelentenie, és ha igen, ez megbízható módszer-e?

2) „Ha a [2015/1366] rendelet 2. cikke szerint a méhkaptárak számát – ami a méhészeti támogatások alapja – minden év szeptember 01. és december 31. között kell meghatároz[ni] a méhek élettani jellemzői miatt, e rendelkezés értelme[z]hető-e úgy, hogy a tagállamok eltérhetnek ettől?

3) Ha igen, megállapíthat-e a tagállami szabály januárban visszamenőleg a méhcsaládok számának előírásában rendelkezést?

4) Az, hogy a 2017–[2019] közötti méhészeti programok között a tagállamok által 2013-ban a 2014–2016. évi programokkal kapcsolatban bejelentett méhkaptárak száma alapján kell elosztani [az uniós forrásokat], értelmezhető-e úgy, hogy [a] 2016. december 31. napján lezárult időszakot követően, amely a 2017-es támogatások elosztásának alapjául szolgál, a támogatás elosztásához szükséges méhkaptárak számát másképp is elő lehet írni?

5) Értelmezhető-e úgy a [2015/1366] rendelet, hogy megengedi olyan tagállami jogszabály megalkotását, amely a *de minimis* támogatás folyósításához olyan feltételt szab, amely [az uniós joggal] összhangban nem áll? Az EU által meghatározott támogatásnak gyakorlatilag is alkalmasnak kell lennie arra, hogy a méhészeti tevékenység folytatását elősegítse?”

Az elfogadhatóságról

19 Írásbeli észrevételeiben a magyar kormány és a Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2015/1366 rendelet 2. cikke, amelynek értelmezését a kérdést előterjesztő bíróság kéri, csak az uniós pénzügyi hozzájárulás tagállamok közötti elosztásának alapjára vonatkozik, következésképpen ez a cikk nem releváns azon feltételek meghatározása szempontjából, amelyektől az egyes méhészek által nemzeti szinten egyedileg kapott támogatás nyújtása függ.

20 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikkel létrehozott együttműködés keretében kizárólag a jogvitában eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelősséget viselő nemzeti bíróságra tartozik, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje az előzetes döntéshozatalnak az ítélethozatalhoz való szükségességét, valamint a Bíróság elé terjesztett kérdéseinek a relevanciáját. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2018. július 25-i AY [Elfogatóparancs – Tanú] ítélet, C-268/17, EU:C:2018:602, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 Ebből következik, hogy a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A nemzeti bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2018. július 25-i AY [Elfogatóparancs – Tanú] ítélet, C-268/17, EU:C:2018:602, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

22 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából egyaránt következik, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködés keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. A Bíróság adott esetben átfogalmazhatja az elé terjesztett kérdéseket, és ennek során az uniós jog értelmezésével kapcsolatos valamennyi olyan szempontot megadhatja, amelyre a nemzeti bíróságoknak az eléjük terjesztett jogviták eldöntése érdekében szükségük van (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 10-i Plantanol ítélet, C-201/08, EU:C:2009:539, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. szeptember 19-i González Castro ítélet, C-41/17, EU:C:2018:736, 54. pont).

23 A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás az államkincstár azon határozatának érvényességére vonatkozik, amelyet helybenhagyott az agrárminiszter, és amely elutasította az SD által előterjesztett támogatás iránti kérelmet azzal az indokkal, hogy utóbbi nem teljesítette az e támogatás nyújtásához meghatározott feltételeket, nevezetesen a 2017–2019. évi méhészeti nemzeti program által megkövetelt 60 méhkaptárnak a 4/2017. FM rendelettel meghatározott számát.

24 Ebben az összefüggésben kéri lényegében a kérdést előterjesztő bíróság az együttesen vizsgálandó első, második, negyedik és ötödik kérdésével a 2015/1366 rendelet értelmezését annak értékeléséhez, hogy az alapügyben szóban forgó támogatás nyújtására vonatkozó, a 4/2017. FM rendeletben meghatározott feltételek összeegyeztethetők-e a 2015/1366 rendelettel és különösen e rendelet 2. cikkével.

25 E tekintetben először is rá kell mutatni arra, hogy az Unióban a méhészeti termékek termelésére és forgalmazására vonatkozó általános feltételek javítása céljából az 1308/2013 rendelet 55. cikke az (1) bekezdésében előírja, hogy a tagállamok hároméves időszakra szóló nemzeti méhészeti programokat dolgozhatnak ki és ezek a programok az említett cikk (2) és (3) bekezdésében előírt feltételek mellett az Unió pénzügyi hozzájárulásában részesülhetnek.

26 Másodszor meg kell állapítani, hogy az uniós jogalkotó szándéka e rendelet 56. cikke (1) bekezdésének b) pontjában az volt, hogy felhatalmazza a Bizottságot felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására, amelyek az uniós pénzügyi hozzájárulás tagállamok közötti, többek között az Unióban található méhkaptárok száma alapján történő elosztásának alapjára vonatkoznak.

27 Ebben az összefüggésben a 2015/1366 rendelet, amelynek jogalapja az 1308/2013 rendelet 56. cikkének (1) bekezdése, meghatározza a háromévente kidolgozott tagállami méhészeti programokhoz való uniós pénzügyi hozzájárulásra vonatkozó kritériumokat.

28 Miközben a 2015/1366 rendelet 4. cikke úgy rendelkezik, hogy a méhészeti programokhoz való uniós hozzájárulás elosztása a méhészeti programokkal rendelkező tagállamok között a tagállamok által bejelentett méhkaptárak számának átlaga alapján történik, az e rendelet (2) és (4) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikke előírja a tagállamok számára egy megbízható módszer kialakítását a területükön található méhkaptárak számának meghatározására minden év szeptember 1. és december 31. között, ami a nemzeti méhészeti programok finanszírozásához az uniós támogatás tagállamok közötti elosztása lényeges kritériumának minősül.

29 Következésképpen az említett 2. cikk az e nemzeti programok finanszírozásához való uniós hozzájárulás elosztásának a megszervezésére korlátozódik, és nem vonatkozik e programok keretében a méhészeknek való támogatás nyújtásának feltételeire.

30 Márpedig az alapeljárás e feltételek közül pontosan arra a feltételre vonatkozik, amelynek a meghatározása az 1308/2013 rendelet 55. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok hatáskörébe tartozik. Amikor a tagállamok ezt a hatáskört gyakorolják, e rendelkezés nem kötelezi őket arra, hogy az érintett támogatást egy adott kritérium – mint a méhkaptárak száma – alapján osszák szét, és arra sem, hogy – abban az esetben, ha ezt a kritériumot alkalmazzák – a szeptember 1. és december 31. közötti időszakot vegyék figyelembe referencia-időszakként.

31 Ebből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által a 2015/1366 rendelet 2. cikkének az első, a második, a negyedik és az ötödik kérdéssel kért értelmezése az alapeljárás tárgyát képező jogvita elbírálása szempontjából irreleváns.

32 Ellenben harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a nemzeti szabályozás, amely a méhészeti program keretében a támogatások nyújtásához kritériumként a méhcsaládok számát vette alapul, az uniós jogra figyelemmel „[megállapíthat-e] januárban visszamenőleg a méhcsaládok számának előírásában rendelkezést” e támogatás nyújtásának feltételeként. Mivel ez a kérdés – amint azt a magyar kormány és a Bizottság megjegyezni – az uniós jogrendben általános jogelvként előírt jogbiztonság és bizalomvédelem elvének a hatálya alá tartozik, az említett kérdés megválaszolásához ezeket az elveket kell értelmezni.

Az ügy érdeméről

33 A kérdést előterjesztő bíróság által feltett harmadik kérdést úgy kell értelmezni, hogy az lényegében arra irányul, hogy a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az a körülmény, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az 1308/2013 rendelet 55. cikkének (1) bekezdése alapján egy új hároméves időszakra szóló programot dolgoz ki a méhészeti ágazatra vonatkozóan, egyrészt a támogatás ebben az ágazatban való nyújtásának az előző programok keretében előírtaktól eltérő feltételeit állapítja meg, másrészt pedig lehetővé teszi a méhészek számára, hogy e támogatásban az említett szabályozás hatálybalépését megelőző időponttól kezdve részesüljenek, amennyiben teljesítik az e szabályozás által előírt új feltételeket.

34 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a hároméves időszakra szóló nemzeti programok kidolgozásához – a méhészeti ágazatban a termelésre és a forgalmazásra vonatkozó általános feltételek javítása céljából –, valamint hogy meghatározzák és módosítsák a támogatásnak az említett ágazatban tevékenykedő gazdasági szereplők részére ebből a célból való nyújtásának feltételeit, a tagállamokat az 1308/2013 rendelet 55. cikkének (1) bekezdése értelmében megillető széles mérlegelési mozgástérnek tiszteletben kell tartania az uniós jogrendben elismert általános elvekből eredő követelményeket (lásd ebben az értelemben: 2004. július 15-i Gerekens és Procola ítélet, C-459/02, EU:C:2004:454, 21. pont), amelyek között szerepel a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a jogbiztonság és a bizalomvédelem elve (lásd ebben az értelemben: 1996. február 15-i Duff és társai ítélet, C-63/93, EU:C:1996:51, 20. pont; 2000. május 18-i Rombi és Arkopharma ítélet, C-107/97, EU:C:2000:253, 65. pont; 2013. június 20-i Agroferm ítélet, C-568/11, EU:C:2013:407, 47. pont; 2015. december 10-i Veloserviss ítélet, C-427/14, EU:C:2015:803, 30. pont).

35 A jogbiztonság elvét illetően a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy ez az elv a helyzetek és a jogviszonyok előreláthatóságának biztosítására irányul (lásd ebben az értelemben: 2015. december 10-i Veloserviss ítélet, C-427/14, EU:C:2015:803, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Ami a bizalomvédelem elvét illeti, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából egyaránt kitűnik, hogy ezen elvre minden olyan gazdasági szereplő hivatkozhat, amelyben valamely nemzeti hatóság megalapozott várakozásokat keltett. Mindazonáltal, amikor a gondos és körültekintő gazdasági szereplő képes előre látni az olyan intézkedés elfogadását, amely érintheti az érdekeit, ezen intézkedés meghozatalát követően nem hivatkozhat erre az elvre. Ezenfelül a gazdasági szereplők nem helyezhetnek jogos bizalmat az olyan fennálló helyzet fennmaradásába, amelyet a nemzeti hatóságok a mérlegelési jogkörük keretein belül módosíthatnak (lásd különösen: 2009. szeptember 10-i Plantanol ítélet, C-201/08, EU:C:2009:539, 53. pont; 2015. december 10-i Veloserviss ítélet, C-427/14, EU:C:2015:803, 39. pont).

37 Ezek az elvek különösen szigorúan érvényesülnek olyan szabályozás esetén, amely pénzügyi következményekkel járhat, annak érdekében, hogy az érintettek pontosan előre láthassák, milyen mértékű kötelezettséget ró rájuk az említett szabályozás (lásd ebben az értelemben különösen: 2004. április 29-i Sudholz ítélet, C-17/01, EU:C:2004:242, 34. pont; 2008. március 13-i Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening és társai ítélet, C-383/06–C-385/06, EU:C:2008:165, 52. pont).

38 Kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy a nemzeti szabályozás megfelel-e az uniós jogrend alapelveinek. A Bíróságnak – az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatal iránti kérelemről való határozathozatal során – csak arra van hatásköre, hogy megadja e bíróság számára az uniós jog értelmezésével kapcsolatos valamennyi olyan tényezőt, amelynek alapján az el tudja bírálni e megfelelést (lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 10-i Plantanol ítélet, C-201/08, EU:C:2009:539, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 A jelen esetben rá kell mutatni egyrészt arra, hogy a 4/2017. FM rendelettel bevezetett, a 2017–2019. évi időszakra szóló új méhészeti programból eredő érintett támogatás nyújtására vonatkozó feltételek meghatározása alapján növekedett az e támogatás megszerzéséhez szükséges méhcsaládok száma, másrészt pedig az ezen ágazatot érintő korábbi program 2016. augusztus 31-én lezárult.

40 Ezért ahhoz, hogy a jogbiztonság elvére tekintettel értékelésre kerüljön az új időszakra szóló érintett támogatás nyújtására vonatkozó, az előző programok keretében előírtaktól eltérő feltételek megállapításának előrelátható jellege, valamint e feltételeknek az előző méhészeti program lezárásának időpontjától kezdődően azon méhészekre való alkalmazása, akik ebben az időpontban teljesítették a meghatározott új feltételeket, emlékeztetni kell arra – amint az már a jelen ítélet 34. pontjában hangsúlyozásra került –, hogy az 1308/2013 rendelet 55. cikkének (1) bekezdése széles mérlegelési jogkört biztosít a tagállamok számára a hároméves időszakra szóló méhészeti programok kidolgozásához „[a] méhészeti termékek termelésére és forgalmazására vonatkozó általános feltételek javítása céljából”.

41 Ebből következik, hogy a tagállamok főszabály szerint megállapíthatnak az új időszakra szóló említett támogatás nyújtására vonatkozó, az előző programok keretében előírtaktól eltérő feltételeket, különösen a szükséges méhcsaládok számát illetően, valamint meghatározhatják azt az időpontot, amikortól a méhészek az új méhészeti program által előírt támogatásokban részesülhetnek, ha teljesítik az az által előírt feltételeket.

42 E tekintetben hozzá kell tenni, hogy az új időszakra szóló érintett támogatás nyújtására vonatkozó, az előző programok keretében előírtaktól eltérő feltételeknek az 1308/2013 rendelet 55. cikke (1) bekezdésének megfelelően „[a] méhészeti termékek termelésére és forgalmazására vonatkozó általános feltételek javítása céljából” történő megállapítása nem minősülhet az e támogatást kérelmezők számára előre nem látható eseménynek.

43 A bizalomvédelem elvét illetően az érintett méhészek nem várhatták el jogosan, hogy a támogatásnak az előző méhészeti programok alapján való nyújtásához szükséges feltételeket az új időszakra elfogadott programmal fenntartsák.

44 Következésképpen azok a méhészek, akik nem teljesítették ezeket az új feltételeket, nem várhatták el jogosan, hogy továbbra is egy már nem hatályos nemzeti program alapján nyújtott támogatásban részesülhessenek.

45 Végezetül tekintettel arra, hogy az említett új feltételek lehetővé teszik az azokat teljesítő méhészek számára, hogy az e feltételeket meghatározó program hatálybalépése előtti időponttól kedve megfelelő támogatásokban részesüljenek, az ilyen feltételek úgy tekinthetők, hogy lehetővé tehetik azt, hogy az 1308/2013 rendelet 55. cikkének (1) bekezdésében foglalt, „[a] méhészeti termékek termelésére és forgalmazására vonatkozó általános feltételek javítás[ának]” célkitűzése megvalósuljon.

46 E körülmények között a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az a körülmény, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely az 1308/2013 rendelet 55. cikkének (1) bekezdése alapján egy új hároméves időszakra szóló programot dolgoz ki a méhészeti ágazatra vonatkozóan, egyrészt a támogatás ebben az ágazatban való nyújtásának az előző programok keretében előírtaktól eltérő feltételeit állapítja meg, másrészt pedig lehetővé teszi a méhészek számára, hogy az említett támogatásban az e szabályozás hatálybalépését megelőző időponttól kezdve részesüljenek, amennyiben teljesítik az e szabályozás által előírt új feltételeket.

A költségekről

47 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében a jogbiztonság és a bizalomvédelem elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az a körülmény, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 55. cikkének (1) bekezdése alapján egy új hároméves időszakra szóló programot dolgoz ki a méhészeti ágazatra vonatkozóan, egyrészt a támogatás ebben az ágazatban való nyújtásának az előző programok keretében előírtaktól eltérő feltételeit állapítja meg, másrészt pedig lehetővé teszi a méhészek számára, hogy az említett támogatásban az e szabályozás hatálybalépését megelőző időponttól kezdve részesüljenek, amennyiben teljesítik az e szabályozás által előírt új feltételeket.

Aláírások